

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМ. ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

№1 (47) 2015

Випускники Академії, відзначені державними нагородами за мужність і героїзм в ході АТО

Орденем Богдана Хмельницького II ступеня

Старший лейтенант Віталій Пилипчук

Орденем Богдана Хмельницького III ступеня

Лейтенант Артем Банник

Лейтенант Дмитро Севостьянчик (посмертно)

Лейтенант Іван Габчак (посмертно)

Лейтенант Юрій Гупалюк

Лейтенант Денис Коза (посмертно)

Лейтенант Євгеній Давиденко

Лейтенант Анатолій Коваль

Лейтенант Андрій Левицький

Старший лейтенант Богдан Авдєєнко

Старший лейтенант Олександр Іваненко

Старший лейтенант Дмитро Устілка

Старший лейтенант Дмитро Бондарович

Старший лейтенант Євгеній Подолянчук

Старший лейтенант Богдан Ботвинник

Старший лейтенант Дмитро Васильєв

Старший лейтенант Олександр Нетребко

Старший лейтенант Михайло Яценко

Старший лейтенант Антон Мілько (посмертно)

Старший лейтенант Андрій Родич (посмертно)

Старший лейтенант Ігор Холо (посмертно)

Старший лейтенант Євген Шаматалюк

Старший лейтенант Ігор Багнюк

Старший лейтенант Олексій Сидорик

Старший лейтенант Артем Горпинич

Старший лейтенант Максим Волков

Старший лейтенант Артем Безбородов

Старший лейтенант Павло Бумазюк

Старший лейтенант Роман Дем'янчук

Старший лейтенант Андрій Ковалик

Старший лейтенант Ігор Микула

Старший лейтенант Дато Чітішвілі

Капітан Кирило Андреєнко (посмертно)

Капітан Максим Савченко (посмертно)

Капітан Іван Возний

Капітан Ілля Новіков

Капітан Євгеній Чепурний

Капітан Іван Базаренко

Капітан Павло Розлач

Капітан Владислав Якубінський

Капітан Олексій Пилипко

Капітан Вадим Чернишов

Майор Чеслав Хардіков

Орденем «За мужність» III ступеня

Лейтенант Владислав Рильський

Лейтенант Сергій Свідерський

Лейтенант Георгій Татаріков

Лейтенант Сергій Третяк

Лейтенант Михайло Гірняк

Старший лейтенант Богдан Гудим

Старший лейтенант Михайло Ігнатишин

Старший лейтенант Костянтин Чурсін

Капітан Дан Колісник (посмертно)

Капітан Олександр Нетребко

Майор Ярослав Костишин (посмертно)

Майор Геннадій Криштун

Майор Сергій Швед

Підполковник Олег Урожай

**УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
№ 918/2014**

*Про присвоєння О. Петраківському
звання Герой України
«За виняткову мужність, героїзм і
незламність духу, виявлені у захисті
державного суверенітету та
територіальної цілісності
України, постановляю:
Присвоїти звання Герой України
з врученням ордена «Золота Зірка»
ПЕТРАКІВСЬКОМУ
Олександр Петровичу – майору»*

*Президент України
Петро ПОРОШЕНКО
4 грудня 2014 року*

... 20 липня 2014 року. Саме в цей день Олександр очолював групу спеціального призначення із 13 чоловік, яка прикривала прохід колони української техніки і добровольчого батальйону «Айдар» до луганського аеропорту. Розвідка доповіла, що проблем на маршруті не повинно бути. Та несподівано під містом Щастя очолюваний Петраківським підрозділ потрапив у засідку: машина, в якій їхали наші бійці, підірвалася на фугасі, і двоє солдатів загинули.

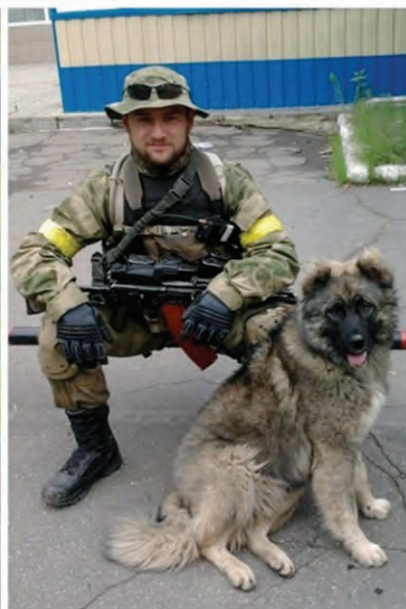
А далі був бій. Бойовики вели шквальний вогонь, намагалися добити українських спецпризначенців. У цій круговерті один із підлеглих Олександра загубив каску. Петраківський, не роздумуючи, зняв свій кевларовий шолом і віддав солдату. І зробив це надзвичайно вчасно: за кілька хвилин поруч з воїном розірвалася міна і один з її осколків прийняв на себе командирський шолом. Солдат залишився живим.

А от капітану (звання майор йому було присвоєно згодом) не пощастило – під час чергового вибуху кілька металевих скалок вп'ялися у незахищену голову...

Та навіть стікаючи кров'ю, Олександр продовжував керувати боєм і таки забезпечив прохід української колони у визначене місце. При цьому він вивів підлеглих із небезпечної зони і на собі виніс з-під обстрілу пораненого сержанта...

Коли Петраківського разом з іншими пораненими доправили у польовий госпіталь, він погодився на медичну допомогу в останню чергу, лише після того, як її надали всім його підлеглим. Можливо, саме ця жертвність і спричинила серйозні ускладнення.

Олександр переніс дві важкі операції, двічі був у стані клінічної смерті. Під час видалення одного з осколків втратив свідомість, і зараз за його життя борються лікарі однієї з ізраїльських клінік.

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Петро ПОРОШЕНКО: «ВЕСЬ СВІТ БУДЕ БАЧИТИ ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ І МІЦЬ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА»

Рік, що минає, був у військових України найважчим після завершення Другої світової війни і років повоєнного спротиву радянській окупації, який точився тут у нас на Західній Україні.

На жаль, наша Батьківщина зустрічає Новорічні свята зі зброєю в руках, відстоюючи своє святе право зайняти гідне місце серед європейських держав.

Розв'язана Російською Федерацією неоголошена війна на Донбасі пробудила національну гідність українського народу, відродила і підняла з глибин віків непереможний козацький дух, який завжди наводив жах на наших ворогів.

Я, як Президент і Верховний Головнокомандувач, пишаюсь українськими воїнами, славними нащадками всіх поколінь захисників рідної землі. Наші Збройні Сили – спадкоємці військової слави не лише Війська запорізького, але й українських Січових стрільців і вояків Української Повстанської Армії, армії Української Народної Республіки і українців, які під час Другої світової війни захищали Україну в лавах Червоної Армії.

Тепер в запеклих боях на Донбасі народилася зовсім нова армія. Армія, яка отримала безцінний бойовий досвід в умовах гібридної війни. Вже сьогодні досвід, набутий Збройними Силами України, переможний досвід, вивчається в багатьох арміях світу. Проте наша насправді Вітчизняна війна 2014 року за нашу незалежність показала, що перемогу можна здобути лише за умови поєднання високого бойового духу, всенародної підтримки, активного волонтерського руху, сучасної бойової техніки та озброєння,

які виготовляють українські підприємства військово-промислового комплексу та надходять від наших партнерів з усіх країн світу. Завдяки скоординованим діям влади вітчизняний військово-промисловий комплекс продовжує спрямовувати свої зусилля на переоснащення Збройних Сил України, військових частин, в першу чергу тих, хто задіяний на першій лінії фронту.

Підприємства військово-промислового комплексу за моїм наказом перейшли на тризмінний режим роботи. І нещодавно на Харківщині 6 грудня, в День Збройних Сил України, українському війську було урочисто передано значну партію сучасного озброєння, військової техніки вітчизняного виробництва. Це, повірте мені, також піднімає бойовий дух. Військовослужбовці, ремонтні бригади, працівники оборонного комплексу роблять все можливе, щоб прискореними темпами забезпечити Збройні Сили найсучаснішою технікою та озброєнням.

І черговий результат цієї напруженої роботи представлено тут, перед нами, на Яворівському полігоні. Саме цю техніку, нову, модернізовану, а частково й відремонтовану вітчизняними підприємствами державного концерну «УкрОборонПром», з нетерпінням очікують наші воїни на передовій.

До речі, Державне управління справами, яке має в своєму розпорядженні державне авіаційне підприємство і має декілька вертольотів, за моїм дорученням прийняло рішення передати у війська чотири гелікоптери. Президент може обійтись без них. Українська армія і українське військо

– ні, це насправді державницький підхід.

Представлені тут танки, БМП, сучасні потужні автомобілі, вертольоти, комплекси стрілецької зброї здатні ефективно виконувати завдання, які стоять перед нашою Армією. Вони мають забезпечити надійну підтримку військам як на землі, так і в повітрі. Це створить умови для підвищення бойових спроможностей високомобільних військ, механізованих, артилерійських військових частин, а також підрозділів спецпризначення і армійської авіації. Перекоаний, що наші офіцери і солдати з максимальною ефективністю застосовують бойову техніку під час виконання поставлених перед ними завдань. Хотів висловити щире подяку керівництву та трудовим колективам Львівського бронетанкового заводу, Житомирського бронетанкового заводу, Кременчуцького автомобільного заводу, науково-виробничому об'єднанню ФОРД, відомому на весь світ «Моторсічі» та всім тим, хто долучився до цієї надзвичайно важливої справи.

Часи підступного нехтування проблемами обороноздатності держави, я запевнюю, пішли назавжди. Захисник України, виконуючи свій обов'язок перед Батьківщиною, має бути забезпечений всім необхідним для перемоги. Ми не можемо більше допустити ситуацію, яка з українським військом була сім місяців тому, коли не було бронезилетів, форми, кевларових шоломів та всього оснащення, яке повинен мати воїн, що йде в бій. Склади речові і продовольчі були пусті, а той мізер озброєння, що залишився у спадок ще від Радянського Союзу, було розкрадено.

Ми сьогодні будемо українське військо з нуля і ми його побудуємо. І перші ж результати є обнадійливими і вражаючими. На потреби оборони і на потреби безпеки країни ми передбачили на 2015 рік, вперше в історії України, 5% валового внутрішнього продукту. Загальна сума фінансування, яка буде спрямована на оборону і безпеку, перевищує або дорівнює 90 млрд грн.

Затвердження бюджету тішить і мене, як Верховного Головнокомандувача, бо страшно навіть уявити, щоб було, якби бюджет був би не затверджений. Однак бюджет 2014

року, який був затверджений без передбачення нападу на Україну, фактично залишав українські Збройні Сили без фінансування. Чому так виходило? Попередній керівник держави Янукович не планував витратитися на армію. Він лише очолював комісію з ліквідації української державності, ліквідації української армії, передачі нашої країни в Митний союз, до рук сусіда. Отже, для нашої країни усе це означало б повне припинення переозброєння, згортання робіт зі спорудження фортифікаційних споруд на лінії зіткнення, невиконання грошового забезпечення учасникам АТО. Мобілізовані ще у квітні отримували 600 грн під час перебування в АТО. Це було таке ставлення до наших героїв. Я впевнений, що це загрожувало би зривом мобілізації. Якби у Верховній Раді гору взяли популісти і демагоги, якби бюджет було б провалено, то це стало би найкращим новорічним подарунком агресорові. Та ухвалення бюджету дає нам сьогодні можливість не збавляти темпи зміцнення обороноздатності.

Одразу після Нового Року вводяться такі самі акції. Вся країна, весь світ буде бачити пріоритети української держави і міць українських військ.

Вчора я підписав закон про скасування позаблокового статусу і відновлення курсу Євроатлантичної інтеграції. Ми активно розпочали роботи щодо відповідності критеріям,

необхідним Українській державі для членства в НАТО. Це складний й довготривалий процес. Перекоаний, що протягом п'яти років ми зможемо завершити роботу з досягнення цих критеріїв. І тільки після цього народ України шляхом референдуму визначить – бути чи не бути Україні членом Альянсу. Особливо символічно, що інформація про цей намір звучить тут, на полігоні, відомого як місце регулярних міжнародних навчань, де ми і підтягували наше військо до натовських стандартів.

А ще хочу поінформувати вас, що я також підписав зміни до закону про Ряду національної безпеки і оборони України, яка значно підсилює координуючу, контролюючу роль всієї структури зміцнення обороноздатності нашої держави.

Шановні товариші! Пам'ятайте, що на нашому боці правда через те, що ми робимо святу справу, захищаємо свій народ на своїй рідній землі.

*Із виступу Президента України
Петра Порошенка під час
передачі нової та модернізованої бойової
техніки підрозділам Збройних Сил.*

*(Грудень 2014,
Міжнародний центр миротворчості та безпеки)*

Міністр оборони України генерал-полковник Степан Полторак: «НА ДОСЯГНУТОМУ НЕ ЗУПИНЯЙТЕСЬ. НАРОЩУЙТЕ СВІЙ ПОТЕНЦІАЛ!»

Керівництву держави не байдуже, як в умовах нинішнього збройного протистояння на сході нашої держави здійснюється підготовка майбутніх офіцерів для найчисельнішого виду Збройних Сил України. Саме тому в рамках робочої поїздки на Львівщину Міністр оборони України генерал-полковник Степан Полторак відвідав нашу Академію

Генерал-лейтенант Павло Ткачук особисто ознайомив очільника оборонного відомства із системою підготовки курсантів. Передусім міністр відвідав провідні кафедри вишу, поспілкувався з їхніми керівниками, переконався у можливостях навчально-тренувальних комплексів, сучасного Центру імітаційного моделювання бойових дій.

Не оминув він музей Академії, який береже славу історію навчального закладу та розповідає про його сучасність, курсантську їдальню, друкарню та бібліотеку, де були продемонстровані електронні підручники та навчальні посібники, які використовують курсанти у своєму навчанні.

У стрілецькому тирі та навчально-тренувальних комплексах Міністр оборони України ознайомився із сучасними технічними засобами, на яких курсанти вдосконалюють свою майстерність як у стрільбі, так і у володінні різноманітними зразками озброєння та бойової техніки. Побував на заняттях, де спілкуючись із науково-педагогічними працівниками та курсантами, виказав побажання більше уваги приділяти практичній складовій навчання, а особливо польовому вишколу майбутніх офіцерів.

Генерал-полковник Степан Полторак високо оцінив нинішню діяльність Академії, подякував керівництву навчального закладу за якісну підготовку високопрофесійних та відданих своєму народові захисників. Він також виказав переконання, що виш не зупиниться на досягнутому і продовжуватиме нарощувати свій потенціал, що позитивно позначиться на вишколі справжніх фахівців для Українського війська.

Ніхто й ніколи не зможе підірвати нашу єдність

День 22 січня 1919 року ввійшов до національного календаря як велике державне свято – День Соборності України.

Саме тоді на площі перед Київською Софією відбулася подія, про яку мріяли покоління українських патріотів: на волелюбному зібранні було проголошено злуку Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки.

Мабуть, не випадково вказаний день збігався з річницею історичного IV Універсалу Центральної Ради, згідно з яким УНР проголосувалась самостійною, незалежною державою. Отже, він мав стати днем подвійного всенародного свята – Незалежності й Соборності

Сьогодні, після двох десятирічків років Незалежності, проблема соборності України є, на жаль, не менш актуальною. І це, напевне, перше, що можна поставити в провину сучасним українським політикам. Культурні та ментальні відмінності між українцями Сходу й Заходу існували завжди, вони отримали назву «синдром Збруча», однак наші співвітчизники прагнули єдності. Акт возз'єднання УНР та ЗУНР – історичний факт, який показав безсилля будь-яких спроб роз'єднати український народ, протиставити українців один одному.

На полях Першої світової війни відбувалося братання Українських січових стрільців, що воювали у складі війська Австро-Угорщини, та українців – вояків армії Російської імперії. Згодом усвідомлена необхідність єдності всіх українських земель зумовила виникнення Західноукраїнської Народної Республіки, основною метою якої було возз'єднання з Українською Народною Республікою.

21 січня 1990 року жителі багатьох населених пунктів по дорозі між Києвом і Львовом утворили живий ланцюг, відзначивши цю історичну дату. Офіційно в Україні День Соборності відзначається з 1999 року.

І цьогогоріч у всіх регіонах України активісти об'єднувалися у живий ланцюг єднання до Дня соборності. Приміром, у столиці учасники зібрались на мості Патона, об'єднавши таким чином лівий та правий береги Дніпра і Україну в цілому. Вони також розгорнули 30-метровий Державний прапор.

А Президент України Петро Порошенко у своєму зверненні до співвітчизників наголосив, що вражаюча більшість українців бачить нашу державу саме унітарною, а не федеративною, що протягом останнього року десятки тисяч воїнів, сотні тисяч волонтерів, мільйони й мільйони громадян піднялися на захист єдності й територіальної цілісності.

Ще ніколи День Соборності не був таким великим, вистражданим і заслуженим святом, як сьогодні. Відтак, ніхто й ніколи вже не зможе підірвати нашу єдність.

«З соборністю в думці, з єдиною Україною в серці ми всі разом назавжди будемо єдиною українською політичною нацією, в складі якої рівною мірою комфортно почуватимуться всі етноси!», – йдеться у зверненні Петра Порошенка.

З Днем Соборності усіх нас, українці! Слава Україні!

*Курсант Олександра
БЕЗСМЕРТНА*

ЗОЛОТИЙ ФОНД АКАДЕМІЇ – ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ ТА УЧАСНИКИ АТО

Вже традиційними стали зустрічі керівництва Академії сухопутних військ з курсантами – відмінниками навчання. Нещодавно під час подібного заходу до них приєдналися і майбутні офіцери з числа учасників Антитерористичної операції, які майже півроку тому поповнили лави вихованців вишу

– Тут поєднані ті, хто демонструє найкращі показники у здобутті військових знань і навичок, і ті, хто не з розповідей знає, що саме потрібно воїнам в бойовій обстановці. Певнений, що вам є чим поділитися, що обговорити, і від цього тільки виграє наша спільна справа – підготовка надійних захисників Батьківщини, військових лідерів, здатних вести за собою у бій підлеглих, – підкреслив, звертаючись до присутніх, начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук під час відкриття зустрічі. – Ми продовжуємо і розвиваємо добру традицію – щороку вшановувати кращих курсантів, які докладають максимум зусиль для досягнення високої мети – стати справжнім офіцером Збройних Сил України, фахівцем своєї справи.

Певнений, віднині до такої категорії наших кращих вихованців ми по праву можемо зарахувати і курсантів – учасників Антитерористичної операції, які у свій юний вік вже встигли пройти через горнило війни, обстріли «градів» і «смерчів», пізнати біль втрат бойових побратимів та з честю і гідністю виконати свій військовий і громадянський обов'язок із захисту нашої Вітчизни.

Слід зазначити, що за особисту мужність та героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, 10 військовослужбовців, котрі стали курсантами Академії, відзначені державними та відомчими нагородами. З них Указом Президента України нагороджені орденом «За мужність» III ступеня: молодші сержанти Вадим Масовець, Андрій Пец, Іван Талпа, старші солдати Володимир Сірків, Андрій Козловський, курсанти Юрій Горбатюк та Андрій Слободянюк, який, крім того, був нагороджений медаллю «За зразкову службу у Збройних Силах України».

Пам'ятним знаком Міністерства оборони України «За воїнську доблесть» нагороджений молодший сержант Олександр Кропівін, почесним нагрудним знаком Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України «За вірцевість у військовій службі» III ступеня відзначений старший сержант Володимир Зеленков, медаллю «Незалежність України» III ступеня нагороджений курсант Владислав Шишка.

Без перебільшення, усі, хто цього дня був присутній на зустрічі, є гордістю колективу, адже курсанти – учасники заходу – досягли успіхів у навчанні, дисципліні, ратній службі

в надзвичайно важливий і важкий для нашого народу, Збройних Сил та держави час – час, коли наша країна веде неоголошену війну.

– Ваш авторитет є надзвичайно високим серед ровесників, – підкреслив начальник Академії. – На вас з повагою дивляться, свідомо чи підсвідомо з вас беруть приклад сотні курсантів. Тому на вас – велика відповідальність. Більше того, керівництвом Академії і мною особисто на вас покладаються великі надії як на наших найближчих помічників. У цей складний час ми можемо і повинні, спираючись на вашу ініціативу і підтримку, іти шляхом науково-педагогічного пошуку, зважаючи на вимоги складного сьогодення, вирішувати завдання подальшого удосконалення навчально-виховного процесу, утверджувати у нашому навчальному закладі пріоритет глибоких і одночасно надзвичайно практичних знань і бойових навичок, патріотизм і високу духовність, професіоналізм та відповідальне ставлення до справи державної ваги – підготовки офіцерських кадрів.

У будь-якому навчальному закладі кращих вихованців по праву називають золотим фондом. А досягнення курсантів Академії в навчанні та науковій роботі, у службі і військовій дисципліні засвідчують, що потенціал у них високий. Наприклад, з відмінними результатами закінчили літню екзаменаційну сесію 59 курсантів. Серед випускників кандидатами на отримання диплома з відзнакою та золотої медалі є молодші сержанти Едуард Рибалка (спеціалізація «Управління діями підрозділів артилерії»); Олександр Кононець (спеціалізація «Комплекси, прилади та пристрої артилерійської розвідки»); Жанна Палагнюк (спеціалізація «Культурно-виховна, просвітницька робота та організація дозвілля у військах (силах)»); Дмитро Волох (спеціалізація «Засоби інженерного озброєння»); курсанти Маріанна Янсон (спеціалізація «Культурно-виховна, просвітницька робота та організація дозвілля у військах (силах)») та Олександр Чаюк (спеціалізація «Засоби інженерного озброєння»).

Хороші результати показують і курсанти – учасники Антитерористичної операції. Перший семестр навчання яскраво підтвердив їхнє велике бажання бути серед перших та кращих не лише в бою, а й у навчанні.

А найважливіше, щоб загартовані у боях та відзначені бойовими орденами курсанти стали не тільки зразком у

навчанні та прикладом у виконанні службових обов'язків, а й надійними друзями та товаришами для інших. Про це, зокрема, йшлося у виступах самих курсантів – учасників АТО старших сержантів Володимира Зеленкова та Вадима Гаврилюка, відмінників навчання курсантів Сергія Мазорчука та Артура Войтюка.

Водночас вони акцентували увагу присутніх на деяких аспектах покращення навчально-виховного процесу в Академії, висловлювали свої пропозиції щодо підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів з урахуванням досвіду, набутого в зоні АТО.

Кульмінацією відвертої конструктивної розмови стало одностайне ухвалення Звернення відмінників навчання та учасників Антитерористичної операції до усіх курсантів Академії сухопутних військ. Лейтмотивом документа стали такі рядки: «Проявляймо ініціативу та наполегливість, допомагаймо один одному у навчанні. Пам'ятаймо, що глибокі знання та тверді навички і знання бойового досвіду сьогодні – це запорука впевнених дій на передовій, збереження життя і здоров'я особового складу, фахова протидія агресору, яка, врешті-решт, приведе нас до Перемоги!».

Наприкінці заходу за відмінні результати у навчанні, сумлінне виконання службових обов'язків, зразкову військову дисципліну, особисті досягнення у науковій, дослідницькій і раціоналізаторській роботі за підсумками 2013 – 2014 навчального року начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук нагородив заохочувальною відзнакою вишу – нагрудним знаком Івана Богуна – кращих серед курсантів-відмінників молодшого сержанта Василя Мисинчука, солдата Богдана Покотила, молодшого сержанта Андрія Тураса та солдата Ореста Довгого, а близько сотні курсантів отримали в якості заохочення книжки українських письменників.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

ЗВЕРНЕННЯ відмінників навчання та курсантів–учасників Антитерористичної операції до курсантів Академії

Шановні наші колеги по навчанню, товариші у спільній справі щодо здобуття високого чину офіцера Збройних Сил України!

Бойові побратими! Звертаємося до вас без жодного пафосу та високопарності. Неоголошена війна на сході держави, агресивні плани сепаратистів та північного сусіда змушують нас подивитися на свою майбутню професію офіцера не лише під кутом реалій сьогодення, але і з розумінням тієї великої відповідальності, котра лягає нині на плечі українського військовослужбовця.

Сьогодні наші бойові побратими – кращі сини України – стали на її захист. І як ніколи гостро постало питання дійсного патріотизму та непідробного професіоналізму наших братів по зброї, особливо офіцерського корпусу, якому відводиться ключова роль у боєздатності, злагодженості та дисциплінованості військового колективу. Саме від компетентності офіцера, його сили волі та навченості напряду залежать успіх виконання бойових завдань, збереження життя підлеглих.

Тому з відчуттям глибокої відповідальності і обов'язково з урахуванням власного досвіду наших братів по зброї, які пройшли тяжкими дорогами цієї війни, звертаємося до вас із щирим закликом докладати максимум зусиль для опанування почесною професією офіцера – захисника рідної землі – України.

Проявляймо ініціативу та наполегливість, допомагаймо один одному у навчанні. Пам'ятаймо, що глибокі знання та тверді навички і знання бойового досвіду сьогодні – це запорука впевнених дій на передовій, це збережені життя і здоров'я особового складу, фахова протидія агресору, яка, врешті-решт, приведе нас до Перемоги!

А взірцем для нас є випускники нашої Академії, серед яких два Герої України, більше ста нагороджених державними відзнаками, а також ті, хто ціною власного життя став на перешкоді ворогу! Тож будьмо гідними слави та звитяг українського воїнства, а також тих, хто нині, не шкодуючи власного життя, відстоює незалежність та територіальну цілісність України, права та свободу Українського народу!

За останній час навчальний процес у нашому видовому навчальному закладі зазнає суттєвих змін: майже на всіх кафедрах переглянуті програми підготовки курсантів, внесені зміни у вивчення дисциплін. Поштовхом для цього стали події на Сході нашої держави, де сепаратисти за неприкритої підтримки Російської Федерації розв'язали збройний конфлікт.

Нещодавно кафедру тактики факультету бойового застосування військ було названо однією з кращих.

Над чим працюють сьогодні її науково-педагогічні працівники?

Як удосконалюють в колективі навчальний процес з урахуванням досвіду АТО?

На чому роблять акцент при підготовці майбутніх офіцерів, передусім курсантів випускного курсу?

*Про це розповідає начальник кафедри
полковник
Сергій ПОХНАТЮК*

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗА ДОСВІДОМ АТО

На кафедрі тактики курсантам викладаються наступні навчальні дисципліни: тактика, управління діями механізованих і танкових підрозділів, організація військового зв'язку та історія війн та воєнного мистецтва.

Для простоти розуміння поясню – усі вони вивчають теорію і практику підготовки, всебічного забезпечення та застосування підрозділів у бою (інших видах тактичних дій) з різним ступенем деталізації.

Отже, протягом навчання курсанти набувають знань та навичок щодо одиночної підготовки військовослужбовця, бойових груп, вивчають основи бойового застосування підрозділу в основних видах бою, організаційну структуру і тактику дій противника, оборону і наступ, пересування і розташування на місці, дії підрозділу (тактичної групи) при виконанні завдань АТО, стабілізаційних і спеціальних операцій, зрозуміло, що й методику тактичної підготовки.

Це лише на перший погляд вивчення та впровадження досвіду застосування підрозділів в антитерористичній операції проходять окремою темою. На методичних нарадах та міжкафедральних семінарах факультету ми чітко визначилися, що сучасні способи тактичних

дій підрозділів за досвідом АТО повинні знайти відображення у змісті кожного заняття.

При цьому, на основі аналізу основних завдань, які виконують підрозділи під час проведення антитерористичної операції, та способів їхнього виконання, постійно оновлюються та удосконалюються навчально-методичні матеріали для проведення занять не тільки з курсантами, а й з офіцерами запасу курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації, призваних за мобілізацією. Приміром, на заняттях з навчальних дисциплін першого блоку детально вивчаються тактика дій двійок, трійок, а також дії підрозділу у складі бойових груп.

З метою полегшення сприйняття та більш ефективного засвоєння курсантами нового навчального матеріалу на кафедрі розроблений комплект операційних карт, за допомогою яких вони мають можливість відпрацьовувати зазначені вище тактичні дії та удосконалювати свою майстерність під час проведення тренувань та польових виходів у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

Для створення реальної складної тактичної обстановки під час занять та навчань обов'язково враховуємо те, що противник оснащений

новітніми засобами ураження, озброєнням та військовою технікою, в тому числі важкими артилерійськими системами та реактивними системами залпового вогню.

Щодо вивчення тематики розташування підрозділу на місці слід наголосити, що і тут існують певні особливості. Так, для батальйонної тактичної групи характерним є розташування у базовому таборі, а для ротних тактичних груп і взводів – підготовлений до оборони блокпост або ж опорний пункт з круговою обороною. Зауважу, в цій темі вивчаються також дії особового складу як на стаціонарному, так і на мобільному блокпосту, порядок огляду населення та транспортних засобів. Для цього на кафедрі за цією тематикою створили навчальні фільми.

А ось при вивченні теми “Пересування”, окрім раніше визначених питань, розглядаємо порядок супроводження колони. Це досить суттєвий блок, адже вивчаємо основні положення щодо організації охорони та оборони колони, яка здійснює перевезення матеріальних засобів, техніки та озброєння при наявності серйозної ворожої загрози. При цьому обов’язково враховуємо тактику запобігання вклиненню в колону цивільного транспорту, варіанти розташування транспортних засобів по глибині колони з метою протидії засідкам, які на сьогодні становлять найбільшу загрозу.

Завжди актуальним залишається питання тактики ведення бойових дій в умовах міста, населених пунктів. Ми деталізували

дії окремого солдата у складі міжвидових штурмових загонів (груп), які підсилені різномірними силами і засобами. Вивчаємо також особливості всебічної підготовки будинків до оборони та низку інших сучасних форм і способів тактичних дій підрозділів.

Окремим важливим напрямом роботи кафедри є редакційно-видавнича діяльність, яка забезпечує майбутніх офіцерів новітньою літературою, зміст якої відповідає вимогам сьогодення. Не є таємницею, що у військах недостатньо науково-методичного матеріалу, а тому ми забезпечуємо курсантів-випускників спеціалізованими підручниками та дисками з необхідною інформацією.

Кафедра надає також відповідні матеріали до щорічного Посібника випускнику АСВ. Зокрема, нами відпрацьовані матеріали, пов’язані

з діяльністю командира стосовно організації бойової підготовки у підрозділі, порядку обліку та оцінки досягнень бойових спроможностей і звітності, підготовки і підбиття підсумків навчань та інших заходів бойової підготовки, розкриття організаційно-методичних вказівок з проведення занять з основних предметів навчання, зокрема з тактичної підготовки, а також визначення ролі, місця та призначення механізованого (танкового) взводу як основної тактичної одиниці.

Зрозуміло, що навчальний процес й надалі удосконалюватиметься і ми докладатимемо усіх зусиль, аби у війська прийшли дійсно фахівці своєї справи.

*На знімках: полковник
Сергій Похнатюк та
курсанти – учасники АТО під час
заняття;
польовий вишкіл випускників*

НАПЕРЕДОДНІ

На базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки Академії проходить польовий вишкіл цьогорічних випускників. Близько 200 майбутніх офіцерів шліфують свої вміння зі стрільби та управління вогнем, водіння бойових машин, тактичної та інженерної підготовки, управління діями підрозділів та інших профільних дисциплін

На визнання командирів курсантських підрозділів, науково-педагогічних працівників, випускники активні, як ніколи. Вони

намагаються будь-що заповнити теоретичні прогалини свого навчання практичними діями. Всі чітко усвідомлюють: не виключено, що вже найближчим часом їм доведеться виконувати найвідповідальніші завдання в зоні антитерористичної операції. І саме від особистих вмінь та навичок залежатиме якість виконання бойових задач, власне життя, життя та безпека особового складу!

За словами начальника табірнього збору полковника Сергія Скрипника, насамперед увага приділяється впровадженню у підготовку майбутніх офіцерів досвіду дій підрозділів при проведенні антитерористичної операції на сході країни. Відпрацьовуються питання взаємодії підрозділів різних родів військ, протидії розвідувально-диверсійних груп, захисту від артилерії, у тому числі реактивних систем залпового вогню, обладнання вогневих позицій, фортифікаційних споруд тощо.

БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Приміром, на танкодромі майбутні командири механізованих підрозділів виконували вправу водіння бойових машин у колоні. Викладач кафедри водіння бойових машин та автомобілів полковник запасу Андрій Ніколаєв поінформував, що відповідно до програми Курсу водіння бойових машин механік-водій третього класу повинен наїздити не менше 82 км на тренажерах і 90 км безпосередньо на бойовій техніці. І цю вимогу виконали повністю.

– Відповідно до програми на особливий період, проводяться також і додаткові заняття. Ще 36 годин передбачено на вдосконалення навчальної вправи щодо водіння в колоні. І це не просто примха. Як показало застосування механізованих підрозділів у зоні конфлікту, переміщення бойових машин відбувається своїм ходом у колонах, і командири повинні мати тверді навички щодо управління ними, а тим більше при розгортанні сходу у бойовий порядок, – пояснив Андрій Тадейович.

А на навчальному центрі «Вербляни» курсанти вправлялися у стрільбі з індивідуальної зброї та озброєння бойових машин. Вправи, які виконували фахівці різних спеціальностей, були або новими, або такими, які раніше

не виконувалися у повному обсязі. Наприклад, на одній з ділянок майбутні офіцери вражали цілі з АК-74 з борта автомобіля, згодом з-під нього, з коліна тощо.

– Ми імітуємо напад на автомобіль з особовим складом під час його руху або стояння. Курсанти вражають також «противника» за умови «підриву» вантажівки, знищують його гранатами, коли він наближається на 25-30 метрів, – прокоментував дії випускників викладач кафедри вогневої підготовки працівник Збройних Сил України Олександр Кмін.

На сусідній ділянці курсанти вправлялися зі стрільби з підствольного гранатомета. Як розповів курсант Колос, фактично вправа є новою. Та опанувати її не важко, головне, щоб було бажання. А воно, зрозуміло, є! Як є бажання опанувати РПГ-18 та «Муху».

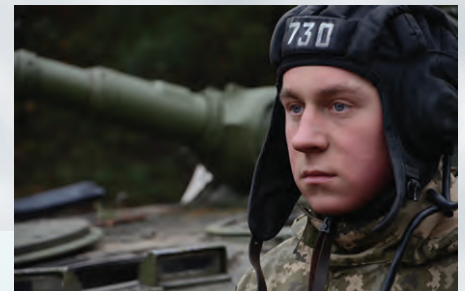
Не зважаючи на холодну пору року, заняття проходили і в комплексі водолазної підготовки МЦМБ. Тут займалися майбутні військові інженери. І знову ж таки тематика в першу чергу наближена до ведення реальних бойових дій. Під керівництвом викладача кафедри інженерних спеціальних дисциплін майора Дмитра Окіпняка курсанти виконували два нормативи: з

остропки затонулих боєприпасів та з одягання-водороздягання водолазного спорядження під водою.

– Норматив з одягання-роздягання виконують в Україні не так вже й багато фахівців, – пояснює Дмитро Анатолійович. – А щоб взагалі бути водолазом, потрібно щоденно працювати над собою в комплексі. І щодо теорії, і щодо практичних водолазних спусків. До речі, щоб дістати кваліфікацію 3-го класу, водолазу потрібно пробути під водою 20 годин. (У майора Окіпняка найвища водолазна кваліфікація: він пробув під водою близько 2500 годин.

Взагалі, курсанти надзвичайно задоволені польовими заняттями. Адже усвідомлюють: навчаються тому, що стане їм у нагоді з приходом у війська, а також якщо доведеться виконувати завдання у зоні військового конфлікту на сході України.

Наш кор.

До Антитерористичної операції на сході України прикута неабияка увага. І ми на сторінках «Офіцера України» також розповідаємо про перебіг подій у цьому проблемному регіоні, про те, як справляються зі своїми непростими службовими обов'язками наші випускники, як героїчно протистоять російській окупації, незаконним бандформуванням, виявляючи при цьому мужність і героїзм.

З великою відповідальністю спрацьовують під час цієї «гібридної війни» і представники нашої Академії, які поряд із бойовими підрозділами виконують специфічні, не менш відповідальні завдання.

Сьогодні ми надаємо слово старшому офіцеру відділу по роботі з особовим складом майору Віктору Цепіню, який упродовж грудня у складі групи цивільно-військового співробітництва (ЦВС) перебував у районі Дебальцевого

«ДОНЕЧЧАНИ ПЕРЕКОНАНІ: ВСЕ ЗЛО – ВІД ПІВНІЧНОГО СУСІДА»

Збройне протистояння в цьому проблемному регіоні накладає неабияку відповідальність на наші бойові підрозділи, які щодня, щогодини зазнають тиску з боку бойовиків та російських регулярних частин та найманців. Але поряд з тим не можна забувати і про цивільне населення, яке за тих чи інших обставин не покинуло своїх домівок, не відбуло із районів, де іде війна. Саме з урахуванням цього були створені спеціальні групи ЦВС, основні завдання яких полягають в організації співпраці з мирними мешканцями, місцевими органами влади, громадськими та релігійними організаціями. Одночасно вони координують допомогу підрозділів ЗС України місцевим громадам, сприяють пошуку загиблих та поранених військовослужбовців, налагоджують співпрацю у

межах своєї компетенції з неформальними місцевими лідерами тощо.

Сам пілотний проект було запроваджено в червні минулого року, і проходить він під контролем Генерального штабу ЗС України. Наша група налічувала 8 офіцерів і здійснювала п'яту ротацию в зону АТО. З початком грудня ми отримали чіткий інструктаж щодо нашої діяльності, зброю та на виділеному транспорті відбули в Дебальцеве – сектор виконання завдань за призначенням. Це була на той час «найгарячіша точка» АТО

Склад нашої групи був зовсім неоднорідний, але кожен офіцер – професіонал своєї справи, і всі разом ми працювали як один цілісний організм. Старшим групи був полковник Сергій Поліщук. До неї входили підпол-

ковники Володимир Косенко та Олексій Фуртес, майори Максим Клунник, Ігор Піка, Юрій Соколовський і працівник ЗС України Сергій Тертишний.

Як і наші попередники, ми розмістилися у невеличкому боксі, де, окрім двоярусних ліжок, були стіл та стільці. Харчувалися, як правило, сухим пайком, адже з самісінького ранку виїздили в регіони для виконання тих чи інших завдань. Гарячі страви могли собі дозволити увечері, коли поверталися на базу і самотужки, на газовій плиті готували-розігрівали страви. Саме під час пізньої вечері обмінювалися враженнями, ділилися думками, давали поради щодо тих чи інших дій тощо. Це за умов, що не було обстрілів з боку противника. В іншому випадку ми по 10-15 разів за вечір та ніч після команди «Повітря» просто заскакували в спеціально підготовлену яму під «Уралом», де, власне, і перечікували ці вогневі напади. Про те, що будуть обстріли, ми знали

заздалегідь: як правило, миттєво зникала мобільна мережа. До речі, розмовляти по телефону, чітко дотримуючись засобів безпеки, без імен, звань та прізвищ, кожний мав свій позивний.

Щодня, виїжджаючи на завдання, ми завжди уточнювали обстановку конкретного регіону у розвідників. Здебільшого доводилося працювати на передовій або поблизу неї. Всі ми були повністю екіпіровані і жодного разу не знімали ані бронежилетів, ані шоломів. Тим більше що в регіоні працювали снайпери противника. За не до кінця підтвердженою інформацією, була серед них і жінка на позивний «Багіра», яка «працювала» виключно по офіцерському складу.

Щодо наших завдань, вони полягали в тому, аби доставити, приміром, на розбиті «градами» електричну підстанцію або пошкоджений газопровід фахівців для ремонту. Допоки вони усували неполадку або недолік, відновлювали

інфраструктуру, ми охороняли їх. Особисто на мене сумне, гнітюче враження справила загибла 7 грудня під час обстрілів «градами» українська сім'я. Разом з чотирма солдатами рештки батька, матері та сина ми поклали в труни і перевезли на кладовище в Дебальцеве. Один із військовиків був настільки шокований, що довелося не лише працювати психологу, але й надати йому короткотермінову відпустку...

Деяко проблематично було працювати з місцевими органами влади. Все ж таки вони не дуже охоче йшли на контакти з нами, вочевидь, побоювалися відповідної реакції тих, хто підтримує лідерів самопроголошених ЛНР та ДНР. Хоча, коли ми привозили гуманітарну допомогу, особливо в так звані буферні зони, спілкувалися з нами залюбки. Більше того, прохали частіше приїздити, допомагати харчами, одягом, ліками.

До речі, побачивши, в якому стані перебувають діти в селі Ольховатка Єнакіївського району, я зателефонував отцю Степану Сусу і попросив надіслати дитяче харчування, одяг для малечі та ліки. Все це за тиждень ми отримали зі Львова і передали людям, які просто плакали від щастя і виказували слова вдячності священику та людям.

А ставлення людей до Збройних Сил України в регіоні нашої відповідальності було дійсно неоднозначним. Як на мене, переважна більшість населення настільки зомбовані російською пропагандою, що коли даєш їм українську періодику або коли одного разу такі настрої телевізор на український канал, їм важко повірити в те, про що свідчать конкретні факти. Зрештою, як може бути інакше, коли окремі жінки не приховували, що їхні чоловіки пішли «зарабатувати» деньги в ДНР».

Звичайно, робота наших груп упродовж півроку дає свої позитивні зрушення. На визнання наших керівників із ГШ, населення в зоні АТО все більше довіряє Українському уряду і нашому війську. Вони пересвідчилися, що все зло таки іде від нашого північного сусіда, його прибічників-сепаратистів. Тому і на контакт ідуть, особливо в плані інформації, де переховуються терористи.

А свою розповідь я хочу завершити тим, що нам потрібно тісніше працювати з молоддю, яка спроможна аналізувати та аналізує ситуацію довкола конфлікту. Юнаки та дівчата твердо переконані, що лише європейський вибір поставить Україну в один ряд з демократичними і вільними державами світу. І як тут не згадати двадцятирічну Дарину, батьки якої воюють на боці так званої ДНР, а дівчина несе службу на одному з українських блокпостів.

*На знімках:
майор Віктор Цетінь;
група перед виїздом;
гуманітарна допомога донеччанам*

87 ГНІЮЧИХ ДІБ

перебував у полоні випускник Академії лейтенант Юрій СМІРНОВ

Він був та залишився українським офіцером, справжнім патріотом Вітчизни. Ми сидимо в аудиторії, розмовляємо, я вслухаюся в кожне слово співрозмовника, мимоволі ловлю себе на думці: як же багато спільного у війнах. Перша та Друга світова, Афганістан, бойові дії на Балканах і в Іраку... І ось тепер сучасна, гібридна – на Сході нашої держави. Адже збройне протистояння – це не лише перемоги та невдачі, не лише смерть та біль втрат. Це також і полон, який, будьмо відвертими, закінчується по-різному...

«Мене врятували молитва і любов до України»

Академію сухопутних військ Юрій Смірнов закінчив минулого року, у червні, у той час, коли антитерористична операція на сході України набирала обертів. Як фахівця радіолокаційної розвідки лейтенанта скерували до Запорізької окремої артилерійської бригади. Відтак, саме тут розпочалася його офіцерська служба на посаді командира взводу.

Та вже за два тижні його відряджають у зону АТО, де під Іловайськом, Песками, Єленовкою, Андрівкою та іншими населеними пунктами разом з підлеглими він веде контрбатарейну боротьбу. 22-річчя святкував на передовій.

– Ми потрапили у полон на День незалежності України, – розповідає лейтенант Смірнов. – Стояли у семи кілометрах від Моспіно, під Іловайськом.

В один із моментів на нашій частоті нам повідомили, що за кілька хвилин до нашого блокпосту прибудуть українські військові. І дійсно, невдовзі з тилу наших військ з'явилася БМД та до сотні військовослужбовців. Я чи не одразу збагнув, що повідомлення в ефірі – обман, а перед

нами регулярний російський підрозділ; усі були в однакових одностроях без будь-яких розпізнавальних знаків, з військовою виправкою. Прикриваючись бранцем, вони майже впритул наблизились до нас, і офіцер, – у нього був пістолет, – раптово почав стріляти. Було видно, що робить це він від страху. Безумовно, я міг віддати наказ відкрити вогонь у відповідь, але оцінивши обстановку зрозумів: навіть якщо вб'ємо кількох, усі поляжемо тут. А я, як командир, відповідаю за життя своїх підлеглих...

Що ще запам'яталося у ті перші хвилини протистояння? Можливо те, що я почав кричати на противника. Вже потім солдати мені розповіли, що росіяни в один із моментів просто розгубилися, особливо після того, як я сказав, що ми їх не боїмося, адже перебуваємо на своїй землі. Та все прояснилося після запитання їхнього старшого: «Ви воюєте проти Української армії?». Я відповів: «Ми і є Українська армія».

А далі під дулами автоматів нас завантажили в машину. У ній разом з іншими захопленими бійцями нас возили два дні, допоки не доставили в Донецьк, в приміщення колишнього архіву СБУ.

Наступного дня відбувся перший допит. Вони знали, що я артрозвідник, а тому одразу побили. Знущалися двоє, робили це по черзі. Коли їхні руки втомилися, в хід пустили гумову дубинку. Думав лише про те, щоб ребра не поламали, і голову, як міг, прикривав. Дещо дивним був виклик на допит у третій годині ночі. Приготувався до найгіршого, але мені ... показали відео населених пунктів після артобстрілів, тлумачили, мовляв, це українські військовики вбивають мирних мешканців. Запитували, хіба припустимо, щоб армія знищувала свій народ? Я усвідомлював, що це своєрідна пропаганда, в яку навіть цивільна людина ніколи б не повірила...

Власне про це і сказав, за що ще близько півгодини знавався побоїв.

Спали ми на стелажах, які поставили один над одним. Я – на шостому ярусі. Полонених було близько 140 чоловік. Дошкуляла спека. До туалету виводили чотири рази на добу. Годували двічі – зранку і ввечері. Спочатку їжі бракувало, але потім звикли. Як правило, давали кашу перловку або пшоно і шматок хліба.

Надзвичайно важко було від того, що рідні не здогадувалися, де я і що зі мною. Адже, коли нас послали на передову, говорив мамі, що ми на полігоні, на навчаннях. Перте, що я перебуваю у зоні АТО, вона дізналася від батьків інших військовиків. Перший дзвінок додому дозволили

зробити лише 15 вересня. Сказав мамі: «Я у Донецьку, живий-здоровий».

В ті дні мені більш за все допомагали молитва та віра в Україну. Я ще школярем почав ходити у Спасо-Преображенський собор у Сумах. Я вірю у Бога, і був переконаний, що держава не покине нас. Ми з хлопцями знали, що вдома на нас чекають. Підбадьорювали одне одного, як могли, що також допомагало.

У полоні я перебував майже три місяці. Мене ввели до «міністра оборони ДНР» Кононова після того, як генерал-полковник Володимир Рубан (голова Центру визволення полонених. – **Авт.**) повідомив сепаратистам, що я – онук Героя Радянського Союзу. Кононов довго розмовляв зі мною, вперто переконував перейти на їхній бік. Наголошував, що перемога буде за ними, і невдовзі вони дійдуть до Львова. Однак я завжди твердо стояв на своєму: «НІ!».

Після чергової відмови мене повели до якогось полковника. Я знову сказав, що Присяжі зраджувати не буду. «Спокутуй свою вину перед дідом, – сказав полковник. – Ми тебе відпустимо, і ти будеш знати, що не зраджуєш його пам'ять». Я гадав, відмовлюся – вб'ють, але все одно відмовлявся.

Потім мене возили містом, показували місця, де розривалися снаряди. Але ж я знав, що наказ стріляти по людях нам не віддавали. А ще Кононов говорив, що на території так званої ДНР немає російських військ, натомість я чітко бачив цих розгублених російських вояків, які не розуміли, на чий території перебувають і проти кого воюють.

«Герой Радянського Союзу. Посмертно»

Далекого 1941-го дід Юрія Смирнова, також лейтенант Юрій Смирнов, закінчив Київське танкове військово-училище. Він розповідав онуку, що новоспечених лейтенантів тоді не відпустили додому, а залишили ночувати у казармі. Вночі, почувши сигнал тривоги, спочатку подумали «навчальна». А за кілька хвилин дізналися: почалася війна. Так, не відсвяткувавши випуск, молоді танкісти пішли захищати Батьківщину.

Перший бій Юрія Петровича, який відбувся під Ленінградом, завершився пораненням. І хоча осколок був під серцем, він залишився живим. Інша битва відбулася під Сталінградом. Танк Смирнова згорів, він отримав важкі опіки, але знову вижив. Третя велика битва офіцера – на Курській дузі.

... Під час бою під Прохорівкою 3-тя танкова рота 36-го полку, якою командував старший лейтенант Смирнов, увірвалася у тил фашистів. Багато хто бачив, що машина Смирнова вибухнула. А те, що екіпаж встиг залишити її за секунди до цього, приховала димова завіса. Офіцер, поранений у ногу, потрапив у полон. Командування вирішило, що Юрій Смирнов згорів у танку, і звання Героя Радянського Союзу йому присвоїли посмертно. У поданні від 15 липня 1943

року так і записано: **«За бойовий подвиг на Орловсько-Курській дузі старшого лейтенанта Смирнова представити до звання Героя Радянського Союзу посмертно. Загинув, ведучи вогонь з палаючого танка».**

– Батько все життя так і відрекондовувався: «Герой Радянського Союзу, посмертно», – розповідає Ігор Смирнов, батько лейтенанта Юрія Смирнова. – Він пройшов усю війну з першого до останнього дня. Отримав чотири поранення. З осколком під серцем прожив до 82 років.

Дійсно кажуть: кого ховають за життя, той буде жити довго. Про те, що він є Героем Радянського Союзу, батько дізнався у 1970 році. До нас прийшли піонери-пошуковці і принесли нагородний посмертний лист. Ось така історія. Юрій Петрович пройшов дуже не просте, але яскраве життя.

Визволення

Про те, що у них у полоні перебуває онук Героя Радянського Союзу Юрія Петровича Смирнова, сепаратисти дізналися від голови Центру визволення полонених генерал-полковника Володимира Рубана. Саме йому вдалося переконати бойовиків випустити на волю 22-річного сумчанина не за умовами обміну, а з поваги до пам'яті учасника Великої Вітчизняної війни.

Усі дні, допоки від Юрія не було звістки, його мати, Раїла Рашитівна, весь час молилася за сина.

– Останнього разу ми говорили із ним по телефону 23 серпня, – розповідає вона. – Наступного дня Юра на зв'язок не вийшов, але я ще зранку серцем відчула, що щось не так. Подзвонила до його друга. Той не відповів. Пізніше він зізнався своїй мамі, що не знав, як мені відповісти. На жаль, друг Юрія загинув... Мій чоловік Ігор сам хотів бути військовим. У нас троє синів, двоє зараз на війні. Старший, Владислав, проходить службу у 27-му полку реактивної артилерії. Він випускник військової кафедри Сумського інституту.

Зазвичай в Академії випуск офіцерів відбувається надзвичайно яскраво. Та коли звання лейтенанта отримував мій Юра, усе було скромно: зрозуміло, вже тривала антитерористична операція. Пам'ятаю, як згодом зателефонувала до сина і почула: «Бах-бах-бах». А Юра заспокоїв: «Це ми доріжки вибиваємо». Потім дізналася, що це стріляли «Гради», і що син на передовій. Два дні плакала. А він мені сказав: «Якщо будеш так переживати, то перестану дзвонити».

Коли Юра зник, я не знаходила собі місця. Якось вранці пролунав дзвінок. Незнайомий мені жіночий голос повідомив: «Ваш син живий, не хвилюйтеся, із ним все гаразд». А наступної ночі він зателефонував сам: «Мамо, це я, Юра. Не хвилюйся, я живий!...».

Зараз кажуть, що його визволенню дід допоміг. Але я переконана у тому, що допоміг Господь Бог: коли Юра перебував у полоні, за нього молилася не лише я, молився увесь наш храм. А дід у нас був молодий. Таких пошукати. Не пив, не курив, завжди підтягнутий. Все робив своїми руками. Дружина Юрія Петровича, мати мого чоловіка, померла, коли Ігорю було всього три роки. Його і брата виростив батько. І ще одружився у віці 81 року. Ось такий рід!

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

P.S. Для Центру визволення полонених Володимира Рубана Юрій Смирнов став п'ятисотим.

«Під час війни на Донбасі виявив взрець мужності й відваги, – написав на своїй сторінці у Фейсбук Володимир Рубан про Юру. – Офіцерський корпус клопоче про нагородження лейтенанта Смирнова».

ВІЙНА – ІСПИТ СУВОРИЙ

Учасники Антитерористичної операції – молоді фронтовики. Вони пройшли важке випробування бойовими діями, якщо можна так висловитись, суворий тест на мужність і вміння захищати державу. Їхній патріотизм, любов до рідної землі не потребують зайвих слів. Але водночас одним із головних їхніх надбань є досвід, отриманий у реальному бою. І сьогодні, як ніколи, доцільне його використання у навчально-виховному процесі. Отже, слово першокурснику, учаснику АТО старшому сержанту Вадиму ГАВРИЛЮКУ

Чому я обрав професію захисника Вітчизни? В 11 років вперше переглянув художній фільм «В зоні особливої уваги». Він справив на мене дуже сильне враження. Побачив, як офіцери приймають рішення, обдумують свої подальші дії, виявляють характер, силу волі і цілеспрямованість у відповідальний момент. У кінострічці показано роботу молодого офіцера лейтенанта Тарасова, його вимогливе і в той же час турботливе ставлення до своїх підлеглих, бажання бути першим і перемогти уявного противника. Одним словом, я твердо вирішив стати військовим.

Після школи закінчив Хмельницьке вище професійно-технічне училище, в якому викладач допризовної підготовки підполковник запасу Валерій Субачев розповідав нам, учням, про види Збройних Сил України, прищеплював любов до війська, повагу до людей у погонах. І коли після призову до лав Збройних Сил України я потрапив на службу до 80 окремого аеромобільного полку, ніяких сумнівів щодо вибору майбутньої професії у мене вже не виникало.

Моє бажання стати подібним на лейтенанта Тарасова і так само, як він, вміло і професійно виконувати поставлені завдання багатократно посилилось.

Вже перебуваючи з розвідувальною ротою в зоні АТО, під час постійних обстрілів «градів», танків,

мінометів, гармат та стрілецької зброї я бачив своїх командирів, офіцерів роти, які ні в чому не поступалися кіношному командирі групи, а в багатьох випадках були набагато професійнішими і відважнішими. І це в бойовій, а не у постановочній обстановці.

На власні очі побачив і переконався, яким повинен бути справжній офіцер, командир і просто людина – сміливим, розумним, досвідченим, чесним та справедливим. Вміти вміло керувати підпорядкованим особовим складом, швидко і оперативно приймати рішення та практично втілювати їх у життя – це професіоналізм. Адже саме від вчасного і правильно прийнятого рішення часто залежить виконання поставленого перед підрозділом завдання і збереження життя особового складу.

На посаді командира групи, яка була додана до другої роти першого батальйону 80 оаемп, я зрозумів, що потрібно бути всебічно професійно підготовленим.

В зоні АТО як головний сержант взводу я отримав безцінний практичний досвід у своєму командирському становленні і від випускників нашої Академії, які на той час пліч-о-пліч зі мною виконували бойові завдання. Зокрема, лейтенант Михайло Грибник, командир другого розвідувального взводу розвідувальної роти, практично показав спосіб корегування вогню

артилерії, змодельовавши на місцевості розташування нашої артилерійської батареї та моє місце як корегувальника із можливістю спостереження за знищенням противника.

Старший лейтенант Ярослав Стеців, командир взводу другої аеромобільної десантної роти, пояснив мені, яким чином розміщувати позиції взводу та техніки, використовуючи місцевість. При цьому він акцентував увагу на інженерному обладнанні позицій особового складу.

Капітан Вадим Сухаревський, командир третьої аеромобільної десантної роти, поділився своїми знаннями щодо організації кругової оборони взводу, що допомогло мені опанувати ведення оборонного бою із утримання визначеного об'єкта.

Капітан Павло Ільців передав мені свій досвід з ефективного та вмілого використання БТР-80 і його озброєння на блокпосту.

Вони стали для мене не просто офіцерами, а офіцерами з великої літери.

Я ніколи не міг собі уявити, що у званні старшого сержанта займу гідне місце серед бойових офіцерів.

І сьогодні на сході нашої країни ведуться бойові дії, а офіцери, виконуючи свій військовий обов'язок, виявляють мужність і героїзм, віддають своє життя за рідну землю. Ми стали курсантами, щоб поповнити ряди офіцерів. Бо ми

ПАМ'ЯТІ ГЕРОІВ КРУТ

– нове покоління захисників, які будуть боронити Батьківщину вдень і вночі, в холод і спеку, воюючи з ворогом до останньої краплі крові. Ми вірні Військовій присязі та українському народу. Ми – патріоти своєї Вітчизни. Бо тільки патріоти воюють та боронять свою землю в серці з Україною.

Ставши курсантом Академії сухопутних військ, я був вражений побаченим. Починаючи від класних аудиторій та матеріальної бази та закінчуючи високопрофесійним, відданим своїй справі командно-виховним та науково-педагогічним складом.

У свою чергу за нетривалий час навчання всі ми, учасники АТО, в міру сил і можливостей старалися ділитися своїм досвідом бойових дій із курсантами старших курсів, враженнями із науково-педагогічними працівниками щодо організації навчання з врахуванням пережитого і потреб для отримання найбільш необхідних знань і навичок.

Користуючись нагодою, хочу висвітлити кілька проблемних питань, які потрібно вирішити для покращення знань за фахом. По-перше, на мій погляд, необхідно збільшити кількість часу для вивчення теорії стрільби і управління вогнем, особливо з закритих позицій.

По-друге, розширити спектр вивчення військової зброї та її практичного використання. Я не бачив в Академії НСВТ, РПГ-18, РПГ-22, РПГ-26, СПГ-9, ЗУ23-2. В бою офіцер повинен вміти стріляти із цієї зброї. Бойові дії показали, що часто професійні розрахунки знищуються, а військовослужбовці не вміють стріляти із вцілілої зброї.

По-третє, нам потрібно більш детально вивчати тактику дій підрозділів у місті, ведення розвідки лінійними механізованими підрозділами.

По-четверте, за можливості організувати для курсантів стрибки з парашутом. На заняттях із фізичної підготовки більше уваги звертати на ведення спеціального рукопашного бою, що вкрай необхідне для самооборони.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

P.S. Коли матеріал був підготовлений до друку, старшого сержанта Вадима Гаврилюка нагороджено пам'ятним знаком Міністра оборони України «За воїнську доблесть».

Неоголошена війна більшовицької Росії проти Української Народної Республіки розпочалася в середині грудня 1917 року. А з проголошенням 22 січня 1918 року Центральною Радою УНР незалежності України країна опинилася у фактичному стані війни. Тоді ж у лєнінському «Маніфєсті до українського народу» чітко наголошувалося: Росія ніколи не змириться з існуванням незалежної України, а тому більшовики обов'язково поширять революцію і на її терени

Вже з грудня 1917 року, після того як у Харкові Всеукраїнський з'їзд Рад проголосив, що Україна є радянською республікою, з Росії почала надходити військова та інша допомога тутешнім більшовицьким силам. На схід нашої держави спрямували більшовицькі загони під командуванням Антонова-Овсієнка та Муравйова. На початок 1918 року радянську владу встановили у Харківській, Катеринославській та Полтавській губерніях. На черзі був Київ. Загальне керівництво операцією щодо захоплення столиці поклали на Муравйова, угруповання якого нараховувало більше 6 тис. чоловік.

Хто ж протистояв агресору? На станції Бахмач із середини грудня дислокувався український гарнізон із чотирьох сотень 1-ї Київської юнацької (юнкерської) школи імені Богдана Хмельницького. Після того як 26 січня командир цього загону Аверкій Гончаренко звернувся за підсиленням та допомогою, прибуло підкріплення: перша сотня новоствореного Студентського куреня. Переважна більшість студентів не мали жодного військового вишколу. А сформовані згодом дві сотні не мали достатньо ані озброєння, ані боєприпасів: лише 16 кулеметів та саморобний бронепоезд у вигляді артилерійської гармати на залізничній платформі.

Не наважуючись зустріти ворога у Бахмачі, де перебувало до 2 тис. побільшовицьки налаштованих робітників, Гончаренко наказав відступити до залізничної станції Крути, і саме там зустріли ворога. Бій тривав більше 5 годин, українці відбили кілька атак,

під час яких зазнали значних втрат. В той час, коли муравйовцям надходили на допомогу інші загони, у студентів та юнкерів вже закінчувалися набої і снаряди для гармати. Більше того, постала небезпека оточення захисників. Тому було прийнято рішення на відхід. Та перед цим командир студентської сотні сотник Омельченко провів багнетну атаку, яка виявилася невдалою. Юнакам протистояли професійні воюючі. Сотня зазнала втрат, загинув і сам Омельченко.

Бій під Крутами став символом патріотизму і жертвності у боротьбі за незалежну Україну.

Нинішні події на сході України є аналогом подій початку ХХ століття. Восени 2014 року на головну площу держави вийшла студентська молодь, аби відстоювати своє право на гідне європейське життя. Довгі та холодні місяці Майдану здолали тодішню владу, режим правління, змінили Конституцію України.

Шкода, що за все це довелося заплатити сотнями життів. На жаль, продовжують гинути люди, зазнають руйнувань будинки та інфраструктура. Сепаратисти та агресор хочуть позбавити нас права жити у вільній та європейській державі. Але нас не здолати, не залякати. Ми будемо відстоювати своє право на свободу. Навіть ціною власного життя, так, як це роблять наші побратими в зоні проведення Антитерористичної операції. Так, як це робили студенти під Крутами, подвиг яких житиме у пам'яті українців вічно!

*Курсант
Олександра БЕЗСМЕРТНА*

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА «ГІБРИДНИХ ВІЙН» У КОНТЕКСТІ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Резонансні світові події останніх років, зокрема, революційні зміни влади та збройні конфлікти в країнах Північної Африки, Близького Сходу та колишнього СРСР, свідчать про появу нових форм і методів, до яких вдаються провідні держави, намагаючись досягти своїх зовнішньополітичних цілей і владнати міждержавні розбіжності.

Так, на заміну класичним військовим агресіям, коли застосовуються збройні сили, приходять так звані «гібридні війни». Вони мають прихований характер та спостерігаються переважно у політичній, економічній, інформаційній і спеціальній сферах. Військо для вирішення окремих завдань залучається в невеликій кількості. Суттю такого підходу є зміщення центру зусиль з фізичного знищення противника в рамках масштабної війни до вживання засобів «м'якої сили» проти країни-противника з метою дезінтеграції та зміни її керівництва, включення до сфери свого впливу.

ПРИЧИНИ І ОСОБЛИВОСТІ «ГІБРИДНИХ ВІЙН»

При цьому характерні особливості «гібридних війн» наступні: агресія без офіційного оголошення війни; приховування країною-агресором своєї участі в конфлікті; широке використання нерегулярних збройних формувань (в т. ч. під прикриттям мирного населення); нехтування агресором міжнародними нормами ведення бойових дій та чинними угодами і досягненими домовленостями; взаємні заходи політичного та економічного тиску (за формального збереження зв'язків між двома країнами); широка пропаганда та контрпропаганда із застосуванням «брудних» інформаційних технологій; протистояння у кібернетичному просторі.

Сьогодні тема «гібридних війн» вже широко висвітлюється у ЗМІ, а також є предметом спеціальних досліджень. Зокрема, такі дослідження проводились відомими експертами світового рівня, в т. ч. Френком Гофманом, Деніелом Ласіком, Джорджем Девісом та Девізом Кілкалленом (США), а також Френком ван Каппеном (Нідерланди).

Оскільки Росія розв'язала військову агресію проти України, то необхідно зайвий раз звернутися до зазначеної тематики й узагальнити вже зроблені висновки та надані оцінки, врахувавши при цьому нові чинники у розвитку обстановки, спрогнозувати дії Російської Федерації щодо нашої держави

та країн демократичного вибору колишнього СРСР. У зв'язку з цим доцільно розпочати з причин виникнення самої концепції «гібридних війн» та пояснити, чому саме вона активно використовується різними країнами для досягнення своїх цілей.

Головною з таких причин є наявність нових потужних видів зброї (в т.ч. масового знищення), що робить класичні війни вкрай небезпечними як для самого агресора, так і для всього світу. Адже це призведе до масових жертв серед мирного населення, з'являться масштабні потоки біженців, руйнуватимуться транспортні та промислові інфраструктури (включно з критично небезпечними ядерними та хімічними об'єктами), розірвуться існуючі торговельно-економічні зв'язки тощо.

Не менш важливим чинником є також бажання агресора применшити свою роль у розв'язанні конфліктів задля уникнення санкцій з боку інших країн та міжнародних організацій, а також для недопущення втрати свого авторитету та позицій на світовій арені.

Ще однією причиною відмови від масштабного застосування військової сили є намагання країн-агресорів встановити свій контроль над об'єктами агресії (в т. ч. інтегрувати їх до своїх політичних, економічних та безпекових систем) без надмірних для них збитків, що можуть зашкодити нападникам у реалізації власних геополітичних та економічних інтересів. У той же час ведення «гібридної війни» потребує наявності або

Головна причина виникнення самої концепції «гібридних війн» – поява нових потужних видів зброї.
На фото: ракетний комплекс «Іскандер-М»

створення певних обов'язкових передумов внутрішнього та зовнішнього характеру.

Насамперед, країна-агресор повинна мати сильну та дієву владу, спроможну незважаючи на існуючі проблеми згуртувати громадськість довкола єдиної національної ідеї. Це по-перше.

По-друге, для успішного застосування методів «гібридної війни» в агресора має бути перевага над противником у військовій, економічній та інформаційній сферах, що надаватиме йому необхідні важелі тиску (впливу) на об'єкт агресії, виснажуватиме цей об'єкт морально-психологічно та економічно.

По-третє, успіх у «гібридній війні» з об'єктом агресії можливий лише за умов слабкості його влади, міжнародної ізоляції, розколу у суспільстві, деградації економіки, а також зниження дієздатності та деморалізації силових структур.

У будь-якому випадку країна-агресор має бути готовою до відсічі з боку об'єкта агресії, а також до того, що останній матиме підтримку інших країн та міжнародних організацій (в т.ч. у плані надання політичної, економічної, інформаційної та військової допомоги і запровадження санкцій проти агресора).

ЕТАПИ ТИПОВОЇ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ»

З урахуванням вищенаведеного, а також наявного досвіду, типова «гібридна війна» складається з трьох основних етапів: підготовчого, активного та завершального.

Етап перший – підготовчий

На підготовчому етапі (який може тривати кілька років) керівництвом країни-агресора, за активного залучення спецслужб, вживаються заходи щодо формування ідеологічних, політичних та військових передумов майбутньої агресії. Ці заходи включають: зміцнення системи державної влади в країні, включно з посиленням контролю над усіма сферами її життєдіяльності; ідеологічну обробку власного населення задля об'єднання довкола ідей націоналізму, великодержавного шовінізму, захисту так званих національних цінностей та інтересів, боротьби із «зовнішнім ворогом» та в умовах «обложеної фортеці» тощо, а також максимальне послаблення опозиції у всіх її проявах; захоплення інформаційного простору країни-противника та використання його у своїх інтересах для формування у суспільстві відповідного настрою;

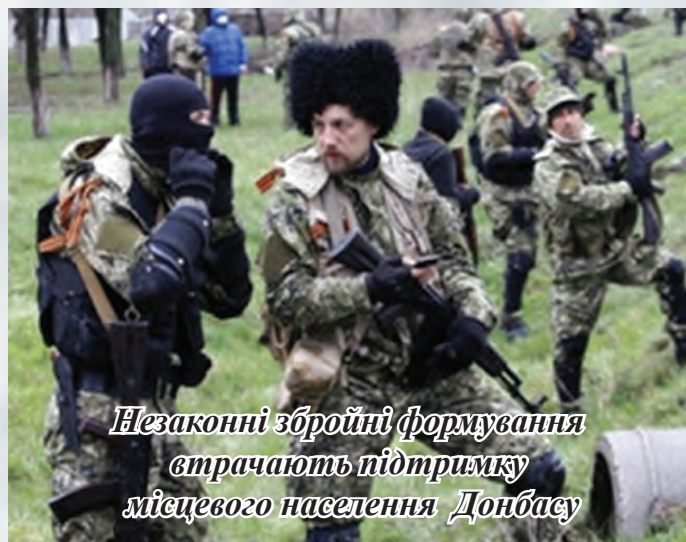
руйнацію державної влади країни – об'єкта агресії, в т.ч.: підкуп впливових урядовців, політичних діячів та керівництва силових структур; просування агентів впливу на посади у державних органах влади; розпалювання протистояння між різними політичними силами та встановлення контролю над ними; внесення розколу серед населення країни-противника шляхом стимулювання внутрішніх суперечностей політичного, міжнаціонального та міжрелігійного характеру (зокрема, в рамках створення та підтримки різних партій, рухів та організацій відповідного, в т.ч. екстремістського, спрямування); всебічне послаблення країни – об'єкта агресії, підірив довіри населення до влади, а також поширення протестних та сепаратистських настроїв у суспільстві у спосіб провокування соціально-економічних та інших проблем (у т.ч. шляхом застосування елементів торговельно-економічних та енергетичних війн); дискредитацію зовнішньої та внутрішньої політики країни-противника, нав'язування її керівництву та населенню певних ідей та цивілізаційних цінностей шляхом проведення активної інформаційної кампанії із застосуванням спеціальних методів «зомбування» суспільства з широким залученням як державних, так і неурядових організацій.

Етап другий – активний

На активному етапі (як правило, триває до року) проводиться прихована агресія проти обраної країни з метою безпосередньої реалізації поставлених цілей. Для цього передбачаються наступні кроки: в країні – об'єкті агресії створюються незаконні збройні формування з представників місцевих антиурядових сил, до них залучаються співробітники спецслужб, найманці та бойовики; в країні провокується внутрішній конфлікт на політичній, соціально-економічній, професійній та міжнаціональній основі, а також стимулюються процеси його переростання в масові виступи населення, акції громадської непокори, безлад та сутички демонстрантів з правоохоронними органами; позиціюються (призначаються) лідери акцій протесту з числа представників опозиційних політичних сил загальнодержавного або місцевого рівнів, а також ними створюються альтернативні «органи влади»; учасники акцій протесту захоплюють (у т.ч. за участю незаконних збройних формувань та спецслужб країни-агресора) урядові будівлі та важливі об'єкти транспортної і промислової інфраструктури, а також блокують діяльність силових структур (включно з використанням мирних жителів у вигляді «живих щитів»); на територію країни – об'єкта агресії вводяться регулярні збройні сили агресора під виглядом місцевих збройних формувань («загонів самооборони», «ополченців» тощо) з метою допомоги опозиції та сепаратистам захопити владу в державі або в її окремих регіонах. При цьому можлива прихована участь регулярних збройних сил країни-агресора у бойових діях на боці противників чинного уряду країни – об'єкта агресії; проводяться масштабні інформаційні кампанії з підтримки антидержавних сил у країні – об'єкті агресії, а також з дискредитації дій її керівництва щодо забезпечення конституційного ладу в державі.

Етап третій – заключний

На завершальному етапі (тривалість необмежена) агресором проводиться наступна робота щодо закріплення своїх позицій в країні – об'єкті агресії: надається всебічна підтримка новій (колишній опозиційній) владі в країні – об'єкті агресії або сепаратистським режимам в її окремих регіонах (включно зі створенням органів влади та силових структур сепаратистів); надається допомога у проведенні «референдумів» про спрямованість зовнішнього та внутрішнього курсу країни – об'єкта агресії, статус її регіонів тощо, а також у проведенні «виборів» центральних та місцевих (у т.ч. сепаратистських) органів влади; легалізуються самопроголошені державні утворення в країні – об'єкті агресії, затягуються

Незаконні збройні формування втрачають підтримку місцевого населення Донбасу

процеси врегулювання ситуації на її території під виглядом посередницької участі у мирних переговорах. При цьому країна-агресор жодним чином не визнає себе стороною конфлікту; створюються умови для забезпечення військової присутності агресора в країні – об'єкті агресії на довготривалій/постійній основі (у вигляді «миротворчих сил» або збройних формувань сепаратистів), а також для реалізації інших, у т.ч. економічних, інтересів.

Розпочинаючи з другої половини 90-х років минулого століття, елементи та технології концепції «гібридних війн» застосовувались Росією у Придністров'ї, Абхазії, Південній Осетії та Нагірному Карабасі, а також США, НАТО і ЄС – у Косові, Іраку, Лівії та Сирії. З початку 2000-х років аналогічний сценарій активно використовується Російською Федерацією також і щодо України (в рамках встановлення російського контролю над пострадянським простором під гаслом побудови «російського світу»).

«ГІБРИДНА ВІЙНА» РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Головна мета РФ щодо України – послабити та децентралізувати нашу державу, привести до влади проросійське, підконтрольне Росії керівництво, зірвати її європейський курс, повернувши Україну під контроль Російської Федерації. При цьому стратегія та тактика дій Москви проти України включає послідовні кроки з реалізації розглянутих вище підходів.

Перший етап війни РФ – Україна

Так, на першому (підготовчому) етапі – з початку 2000-х років до середини 2013 року – такі дії включали: у період другого президентського терміну Л. Кучми – посилення російського впливу на керівництво України та проведення через нього вигідних для Росії рішень. Наслідком цього стала відмова української влади від курсу на вступ до НАТО та ЄС (у 2003 році після так званого кольчужного скандалу), а також «визначення спадкоємцем» Л. Кучми ставленника Росії Януковича. Однак через «помаранчеву революцію» Росія не досягла бажаного; за президентства В. Ющенка – проведення масштабних заходів щодо дискредитації ідей «помаранчевої революції», а також керівництва України та його європейського й євроатлантичного курсу; дестабілізація обстановки в Україні та поглиблення розколу в українському суспільстві на прихильників Заходу і Росії; підриг української економіки скороченням торговельно-економічних зв'язків з Російською Федерацією та використанням енергетичного

чинника в якості інструменту тиску на Україну (в т.ч. у рамках т.зв. газових війн). Це створило передумови для перемоги Януковича на президентських виборах та для «розвертання» вектора руху нашої держави із Заходу на Схід; під час правління режиму Януковича – закріплення досягнень Російської Федерації в Україні та остаточна її переорієнтація на Росію у спосіб: підкупу та корупціоналізації представників української влади (в т.ч. на вищому рівні); впровадження агентів російського впливу у керівництво України; послаблення та деморалізації українських силових структур, насамперед у Криму (керівниками майже всіх силових відомств України за часів В. Януковича були громадяни Росії); посилення російської присутності в українській економіці; поширення у нашій державі ідей приєднання до російських інтеграційних ініціатив в обмін на кредити та економічні преференції; розгортання масштабних проросійських рухів в Україні та її окремих регіонах (у першу чергу, на Кримському півострові та у східних і південних областях).

Наслідком такої політики Москви стала відмова керівництва України від підписання Угоди про асоціацію з ЄС у листопаді 2013 року та переорієнтація на Росію і Митний союз, що спровокувало «революцію гідності».

Зазначимо, що масштабне «зомбування» як російського суспільства, так і частини українського населення на основі ідей російського великодержавного шовінізму сформувало передумови для реалізації наступних етапів «гібридної війни» проти України в плані анексії Криму та провокування збройного конфлікту на сході нашої держави (в рамках проекту створення т.зв. Новоросії).

Другий етап війни РФ – Україна

На другому (активному) етапі – орієнтовно з початку листопада 2013 року – живаються наступні заходи.

У період підготовки до захоплення Криму та подальшої дезінтеграції України: розгортання масштабної інформаційної кампанії з дискредитації «революції гідності» в Україні (як «фашистського заклоту») та нової влади нашої держави (як «військової хунти»), а також нав'язування ідеї щодо «необхідності захисту російськомовного населення на українській території»; організація в Криму та на сході України т.зв. загонів самооборони з числа місцевих жителів та російських громадян, у т.ч. співробітників спецслужб, військовослужбовців сил спеціального призначення, членів козацьких та інших напіввійськових формувань; створення угруповань військ, призначених для вторгнення до АРК та демонстрації сили поблизу кордонів України під виглядом проведення навчань та забезпечення безпеки Зимових олімпійських ігор у Сочі в січні-лютому 2014 року.

При цьому свої активні дії в українському Криму Росія розпочала в найбільш сприятливий для неї момент, який характеризувався послабленням української влади через об'єктивну тимчасову відсутність президента, прем'єр-міністра та керівників силових відомств (які втекли до Росії), а також деморалізацією особового складу українських правоохоронних органів в умовах революційних подій в нашій державі. Під час анексії Криму: захоплення російськими спецслужбами (під виглядом «невідомих осіб») урядових будівель в Сімферополі та усунення від влади керівництва АРК; розгортання в Криму т.зв. загонів самооборони («зелених чоловічків»), які взяли під контроль владні структури Кримського півострова та ключові об'єкти його інфраструктури, блокували підрозділи силових структур України на території АРК; введення російських військ до Криму під виглядом військових навчань та під прикриттям відповідних статей Угоди про умови перебування Чорноморського флоту РФ на території України; «легалізація» факту окупації Криму

шляхом проведення «референдуму» з питання статусу АРК, а також прийняття відповідних рішень парламентом та президентом Російської Федерації щодо включення Криму до Росії як суб'єкта РФ; остаточна ліквідація органів української влади в Криму, а також витіснення українських військ з території Кримського півострова.

У такий спосіб Росія анексувала Крим та створила «підстави» для його інтеграції до складу Російської Федерації. В той же час російська анексія Криму не була визнана переважною більшістю країн та викликала негативну реакцію США, ЄС і їх партнерів, які ввели санкції проти Росії.

Під час створення т. зв. Новоросії та розв'язання збройного конфлікту на сході України: дестабілізація східних та південних областей України шляхом організації масових антивладних («антимайданівських») акцій протесту, сутичок з правоохоронними органами та прихильниками єдності України, а також захоплення адміністративних будівель; реалізація «кримського» сценарію у Донецькій та Луганській областях, у т. ч. встановлення контролю над частиною їх територій, створення «загонів ополченців» з числа представників російських спецслужб, криміналізованих правоохоронних органів та місцевих проросійських сил; «легалізація» т. зв. Донецької та Луганської народних республік (ДНР і ЛНР) шляхом проведення відповідних «референдумів», а також «виборів» їх «органів влади»; надання Росією всебічної підтримки сепаратистам, у т.ч. щодо фінансування їх діяльності, підготовки бойовиків та постачання їм зброї, військової техніки і боєприпасів, а також введення російських військ на територію ДНР і ЛНР; здійснення Російською Федерацією політичного та економічного тиску на Україну, а також нарощування угруповання ЗС РФ поблизу українського кордону; дискредитація військової операції України проти російсько-терористичних угруповань та дезінтеграція країни, намагання подати цю операцію як «каральну проти власного населення».

У той же час активна протидія України наведеним заходам Російської Федерації, в т.ч. із застосуванням військової сили, не дала можливості повною мірою реалізувати «кримський» сценарій на сході нашої держави. Фактично «гібридна війна» Росії проти України перетворилася на збройний конфлікт між двома країнами з безпосереднім залученням військ обох сторін. При цьому незважаючи на спроби російської сторони приховати участь своїх збройних сил у зазначеному конфлікті даний факт був визнаний переважною більшістю світової спільноти, що призвело до посилення санкцій США та ЄС стосовно Росії.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Зараз Росія намагається реалізувати другий етап «гібридної війни» проти України та водночас (з вересня м. р. після досягнення Мінських домовленостей) виконати окремі елементи третього етапу.

Наприклад, Російська Федерація намагається «заморозити» конфлікт на сході України, примушуючи нас визнати сепаратистів «стороною переговорного процесу» та розпочати з ними переговори на їхніх, а фактично російських, умовах. З цією метою Росія посилює тиск на Україну, в т.ч. збільшуючи кількість своїх військ біля українських кордонів та на наших окупованих територіях. Росія заперечує свою участь у конфлікті та одночасно проводить масштабну інформаційну кампанію антиукраїнської спрямованості.

Виходячи із зазначеного слід мати на увазі, що Росія намагається реалізувати свої плани як у формі продовження «гібридної війни» (повзучого поширення нестабільності на інші українські регіони), так і відкритої агресії з масштабним застосуванням військової сили.

*Незалежний
аналітичний центр
геополітичних досліджень
«Борисфен Інтел»*

**Головний редактор
Ігор МАХНО**

**Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО**

**Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА**

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами — лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 17548-6398Р
від 17.03.2011 року**

**Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>**

**Віддруковано
в друкарні Академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного**

**Обсяг — 6 друк. арк.
Замовлення
№ 7 від 28.01.15
Наклад — 500 прим.**

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМ. ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО